MOTIE

Van inspraak naar invloed: burgerparticipatie zichtbaar en meetbaar maken

Onderwerp: Versterking en borging van burgerparticipatie

De gemeenteraad van Heerlen, in vergadering bijeen ter behandeling van de begroting 2027;

Gelet op artikel 28 van het Reglement van Orde van de raad;

De gemeenteraad van Heerlen, in vergadering bijeen,

Constaterende dat:

- de gemeente Heerlen sinds 2024 beschikt over een Verordening inwonersparticipatie, waarin de betrokkenheid van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van gemeentelijk beleid is geregeld;
- het coalitieakkoord 2026–2030 Voor een Heerlen in balans en bloei burgerparticipatie en buurtgericht werken nadrukkelijk benoemt als belangrijke uitgangspunten;
- burgerparticipatie een rol speelt bij uiteenlopende gemeentelijke beleidsterreinen, waaronder wonen, zorg, veiligheid, duurzaamheid, mobiliteit en de leefbaarheid van onze wijken;
- de bestaande participatieverordening reeds voorziet in afspraken over participatieprocessen, evaluatie en verantwoording.

Overwegende dat:

- de OPH grote waarde hecht aan het actief betrekken van inwoners bij besluiten die hun directe leefomgeving raken;
- goede burgerparticipatie verder gaat dan het informeren of raadplegen van inwoners en waar mogelijk moet leiden tot daadwerkelijke invloed op beleid en uitvoering;
- inwoners vooraf duidelijk moeten weten welke ruimte zij hebben om mee te denken, mee te werken of mee te beslissen;
- het vertrouwen in de lokale overheid wordt versterkt wanneer inwoners kunnen zien wat er met hun ideeën, zorgen en voorstellen is gebeurd;
- bijzondere aandacht nodig is voor inwoners die minder gemakkelijk deelnemen aan traditionele participatietrajecten, waaronder ouderen, jongeren en kwetsbare inwoners;
- een meer uniforme en meetbare aanpak de gemeenteraad beter in staat stelt zijn kaderstellende en controlerende rol uit te oefenen.

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders:

1. Burgerparticipatie structureel en aantoonbaar te verankeren in de uitvoering van de vier kernthema's van het coalitieakkoord, met bijzondere aandacht voor besluiten die direct gevolgen hebben voor inwoners en hun leefomgeving.

2. Bij belangrijke nieuwe beleidsvoorstellen en projecten, in aansluiting op de bestaande participatieverordening, vooraf duidelijk vast te leggen: op welk moment inwoners worden betrokken; welke inwoners en belanghebbenden actief worden benaderd; welke invloed zij daadwerkelijk kunnen uitoefenen; en op welke wijze de resultaten worden teruggekoppeld.

3. Bij relevante raadsvoorstellen een herkenbare participatieparagraaf op te nemen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe inwoners zijn betrokken, welke voorstellen zij hebben ingebracht en hoe deze in de uiteindelijke besluitvorming zijn meegewogen.

4. Een uniforme werkwijze voor terugkoppeling aan inwoners te ontwikkelen volgens het principe ‘U zei, wij deden’, waarbij duidelijk wordt welke voorstellen zijn overgenomen, welke niet en waarom.

5. Bij participatietrajecten actief aandacht te besteden aan het bereiken van inwoners die doorgaans minder gemakkelijk deelnemen, onder andere door laagdrempelige bijeenkomsten in de wijken en het aanbieden van niet-digitale participatiemogelijkheden.

6. In 2027 te onderzoeken hoe inwoners meer directe zeggenschap kunnen krijgen over de prioriteiten en besteding van wijkbudgetten, en daarbij de mogelijkheden voor een proef met bewonersbegrotingen in enkele Heerlense buurten te betrekken.

7. Vanaf het begrotingsjaar 2027 jaarlijks, aansluitend op de bestaande begrotings- en verantwoordingscyclus, aan de gemeenteraad te rapporteren over: de uitgevoerde participatietrajecten; de bereikte doelgroepen; de daadwerkelijke invloed van inwoners op beleid en uitvoering; de terugkoppeling en opvolging van voorstellen; en de belangrijkste verbeterpunten.

8. De gemeenteraad uiterlijk in het tweede kwartaal van 2027 te informeren over de wijze waarop deze motie wordt uitgevoerd, inclusief de organisatorische en eventuele financiële consequenties.

Rolf Rozestraten
OPH